

การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ของ
โรงเรียนบ้านแม่อุสุวิทยา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2
Administration on Student Care and Support System during COVID-19
Epidemic Situation of Ban Mae Ou Su Wittaya School, under Tak
Primary Educational Service Area Office 2

นนทพันธ์ เย็นปัญญา¹, สัจวาร วังแจ่ม¹

สุรศักดิ์ สุทธิศรี¹, สาโรจน์ แก้วอรุณ¹

Nonthaphan Yenpanya, Sangwan Wangcham

Surasak Suttasiri, Sarod Kaewarun

Corresponding Author E-mail: nonthaphan.y@obec.moe.go.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ของโรงเรียนบ้านแม่อุสุวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียนจำนวน 189 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie and Morgan เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสอบถามและการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ของโรงเรียนบ้านแม่อุสุวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการส่งต่อนักเรียนผ่านงานด้านความร่วมมือระหว่างงาน ปกครองและงานแนะแนว ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งเสริมนักเรียน และ ด้านการคัดกรองนักเรียน ตามลำดับ

2. แนวทางการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ควรมีการรวบรวมข้อมูลนักเรียนรายบุคคล บันทึกและจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ ด้านการคัดกรองนักเรียนควรมีการกำหนดเกณฑ์การจัดกลุ่มนักเรียนตามสภาพปัญหา ด้านการส่งเสริมนักเรียน คือ ควรจัดกิจกรรมสนับสนุนให้นักเรียน สามารถพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา คือ ครูและผู้บริหาร ต้องให้ความร่วมมือในการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียนอย่างจริงจัง ด้านการส่งต่อนักเรียน ควร มีการบันทึกผลการช่วยเหลือ การส่งต่อนักเรียนภายในและภายนอกโรงเรียน

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนา, ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน, โรงเรียนบ้านแม่อุสุวิทยา

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study administration on student care 2) support system during covid-19 epidemic situation of Ban Mae Ou Su Wittaya School under Tak primary educational service area office 2. Samples are teachers, basic educational institution commission and student's parents, total of 189 samples. the sample's scale is determined according to Krejcie and Morgan's table. Applied tools are questionnaire and group discussion. Then the data is analyzed by searching for average, standard deviation, and content analysis.

The results of this research found that:

¹ คณะสังคมศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่

Faculty of Social Sciences and Arts, North-Chaing Mai University

1. The overall administration on student care and support system during COVID-19 epidemic situation of Ban Mae Ou Su Wittaya School under Tak primary educational service area office 2 is at high level. Those operations are the student transfer through cooperation between governance and guidance tasks, problem prevention and problem solving, knowing the individual student, student promotion, as well as student screening in order.

2. Methods of administration on student care and support system during COVID-19 epidemic situation for each task are as follow. For knowing the individual student, there should be data collection of individual students by systematic data record and storage. For student screening, there should be criteria determination for student grouping by conditions of problem. For student promotion, we should provide the support activities to let students have a full ability of self-improvement. For problem prevention and problem solving, teachers and executives should seriously cooperate on problem prevention and solving. For student transfer, there should be the record of assisting results for both internal and external transfer.

Keywords: Developing method, Student care and support system, Ban Mae Ou Su Wittaya School

บทนำ

สภาพปัจจุบันระบบการศึกษาเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วอยู่ตลอดเวลาความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการสื่อสารในยุคปัจจุบัน รวมถึงการแข่งขันทางเศรษฐกิจที่มีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนทั่วไป โดยเฉพาะทำให้เด็กและเยาวชน เกิดความสับสนในการตัดสินใจและมีค่านิยมที่ไม่เหมาะสมกับวัยขาดการเตรียมความพร้อมในการปรับตัวในสถานการณ์ของสังคมที่เปลี่ยนแปลง ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาในหลาย ๆ ด้าน ศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ (2557, น. 9) กำหนดข้อปฏิบัติว่าสถานศึกษาเป็นสถานที่ ที่เด็กนักเรียนมีความใกล้ชิดมากที่สุดรองลงมาจากครอบครัว ผู้ปกครองให้การยอมรับนับถือ ยกย่องและคาดหวังว่าจะได้รับความรู้การอบรมสั่งสอน การดูแลด้วยการเอาใจใส่สถานศึกษาจะต้องคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดของเด็กนักเรียนเป็นหลักให้เด็กนักเรียนได้อยู่ในสภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่มีความปลอดภัยการจัดการเรียนการสอนต้องครอบคลุม ทั้งด้านความรู้ทักษะ สมรรถนะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ รวมทั้งสอนทักษะชีวิตที่จำเป็นสำหรับการใช้ชีวิตที่ปลอดภัยและมีคุณภาพ ตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 คือ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดีมีปัญญา มีความรู้คู่คุณธรรม

องค์การอนามัยโลก ได้ประเมินสถานการณ์และประกาศให้โรค COVID-19 เป็นภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขระหว่างประเทศ โดยแนะนำให้ทุกประเทศเร่งรัดการเฝ้าระวังและป้องกันความเสี่ยงจากเชื้อ COVID-19 และสำหรับในประเทศไทยนั้นได้มีการพบผู้ป่วยติดเชื้ออย่างต่อเนื่อง ดังนั้น เพื่อลดความเสี่ยงของประชาชนทุกคนต่อการสัมผัสเชื้อโรค และป้องกันไม่ให้ประชาชนได้รับผลกระทบต่อสุขภาพ ต้องให้ความสำคัญตั้งแต่การรักษาสุขวิทยาส่วนบุคคล โดยเฉพาะในประชาชนกลุ่มเสี่ยง ทั้งเด็ก ผู้สูงอายุ และ ผู้ที่มีโรคประจำตัว รวมถึงการจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมอย่างถูกสุขลักษณะและเหมาะสมในทุกพื้นที่ โดยเฉพาะพื้นที่สาธารณะสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการตระหนักถึงความสำคัญในการดูแลนักเรียน ผู้ปกครองครูและบุคลากรทางการศึกษาจึงได้จัดทำแนวทางการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เพื่อให้โรงเรียนใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในสังกัดอย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2563, น. 2) ให้แนวคิดว่าสถานศึกษาเป็นสถานที่ที่มีนักเรียนอยู่รวมกันจำนวนมาก มักจะมีความเสี่ยงสูงหากมีระบบการจัดการที่ไม่ดี อาจจะมีการแพร่ระบาดของเชื้อ COVID-19 ได้ในกลุ่มเด็กเนื่องจากพบว่าการติดเชื้อ COVID-19 ส่วนใหญ่จะไม่ค่อยมีอาการหรือมี

อาการแสดงค่อนข้างน้อย ความรุนแรงจะน้อยมาก แต่เด็กนักเรียนจะเอาเชื้อกลับบ้าน อาจทำให้การแพร่ระบาดเกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว (Super spreader) ไปยังบุคคลในบ้าน หากมีการระบาดในกลุ่มเด็กชั้น จะมีผลกระทบในสังคมหรือผู้ใกล้ชิด เช่น ครู พ่อแม่ ผู้สูงอายุที่ติดเชื้อจากเด็ก ดังนั้น หากมีการเปิดเรียน มีโอกาสสูงที่จะเกิดการติดเชื้อในกลุ่มเด็กเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเด็กเป็นกลุ่มที่ต้องได้รับการดูแลและระมัดระวังในการกระจายเชื้อเป็นอย่างมาก มาตรการในการเปิดเทอม จึงมีความสำคัญมากในการควบคุมการระบาดการวางแผนเปิดเทอมจึงต้องมั่นใจว่า สามารถควบคุมไม่ให้เกิดการระบาดของโรคในเด็กนักเรียนได้

โรงเรียนบ้านแม่อุสุวิทยาเป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีส่วนในการจัดการศึกษาในบริเวณเขตพื้นที่ความรับผิดชอบของเทศบาลตำบลแม่อุสุ จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษา เป็นการดำเนินการจัดการศึกษาภาคบังคับให้กับเด็กนักเรียนที่อยู่ในเขตเทศบาลตำบลแม่อุสุ โรงเรียนได้วางแผนการดำเนินงานปกครองโดยให้ฝ่ายปกครอง ส่งเสริมและแก้ไขพฤติกรรมให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม มีวินัยในตนเองอยู่ร่วมกันด้วยความสงบเรียบร้อย อีกทั้งยังส่งเสริมปลูกฝังให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เช่น ความมีวินัย ความมีน้ำใจ ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ และความมีเมตตา เป็นต้น ทั้งนี้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านแม่อุสุวิทยา ในสถานการณ์ปัจจุบันจัดได้ว่าเป็นงานที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณภาพ ใช้ชีวิตอยู่ในโรงเรียนอย่างมีความสุข มีการปลูกฝังคุณธรรมอันดีงาม ส่งเสริมความมีวินัยเพื่อให้เกิดพฤติกรรมอันพึงประสงค์เป็นคนดีของสังคมประเทศชาติ

ดังนั้นผู้ศึกษาในฐานะคณะกรรมการฝ่ายปกครอง ซึ่งมีหน้าที่ในการดำเนินการแก้ไขปัญหา จึงสนใจในการศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ของโรงเรียนบ้านแม่อุสุวิทยา ทั้งนี้ผลที่ได้สามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้นักเรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และรักประเทศชาติ ท้องถิ่น มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามให้สังคมได้ และจะนำไปสู่การปรับปรุงวิธีการบริหารงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านแม่อุสุวิทยาในสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ของโรงเรียนบ้านแม่อุสุวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัส โคโรนา 2019 ของโรงเรียนบ้านแม่อุสุวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ครูผู้สอน จำนวน 30 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนบ้านแม่อุสุวิทยา อำเภอลำปาง จังหวัดตาก จำนวน 11 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 240 คน
 - 1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie and Morgan ประกอบด้วยผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 148 คน ครูผู้สอน จำนวน 30 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 11 คน รวมกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาทั้งสิ้น 189 คน
 - 1.3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสนทนากลุ่ม จำนวน 12 คนประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน ตัวแทนครู 5 คน ตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษา 2 คน และผู้ปกครองนักเรียน 4 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็น แบบสอบถามและการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) เกี่ยวกับสภาพการบริหารงานและแนวทางการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ของโรงเรียนบ้านแม่สุวิทยา อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน แบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามจำนวน 30 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.89 เกี่ยวกับสภาพการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ของโรงเรียนบ้านแม่สุวิทยา แบ่งเป็น 5 ด้าน คือ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน 3) ด้านการส่งเสริมนักเรียน 4) ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา 5) ด้านการส่งต่อนักเรียนผ่านงานด้านความร่วมมือระหว่างงานปกครองและงานแนะแนว ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ

การสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) โดยนำข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 จากแบบสอบถามปลายเปิดมา กำหนดเป็นประเด็นในการสนทนากลุ่ม จำนวน 5 ข้อ

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ โดยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

3.1 แบบสอบถามตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสภาพของกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีคำนวณหาค่าความถี่และค่าร้อยละและจำแนกตามสภาพของกลุ่มตัวอย่าง

3.2 แบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ด้าน คือ ด้าน จำนวน 30 ข้อ ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา และด้านการส่งต่อนักเรียนผ่านงานด้านความร่วมมือระหว่างงานปกครองและงานแนะแนว วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

3.3 วิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัส โคโรนา 2019 ของโรงเรียนบ้านแม่สุวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 จากการสนทนากลุ่ม ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) แล้วนำเสนอโดยวิธีเชิงพรรณนา

สรุปผลการวิจัย

1. การดำเนินการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ของโรงเรียนบ้านแม่สุวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีระดับการปฏิบัติสูงที่สุดคือ ด้านการส่งต่อนักเรียนผ่านงานด้านความร่วมมือระหว่างงาน ปกครองและงานแนะแนว รองลงมาคือ ด้านการป้องกันและแก้ปัญหาและด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุดคือด้านการคัดกรองนักเรียน หากพิจารณาเป็นรายด้านสรุปผลได้ดังนี้

1.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ มีการออกเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อเก็บข้อมูล

ทั้งแบบเข้าพื้นที่และแบบออนไลน์ มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด มีค่า $\bar{X} = 4.49$ และ ค่า S.D. = 0.53 รองลงมาคือ มีการเฝ้าติดตาม/สังเกตพฤติกรรมการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 เป็นรายบุคคล มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน และครูเตรียมความพร้อมก่อนเปิดภาคเรียนโดยการให้ความรู้และแนวปฏิบัติตนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 สอดคล้องกับบริบทนักเรียนแต่ละบุคคล มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย มีค่า $\bar{X} = 4.40$ และ ค่า S.D. = 0.72 คือ มีการจัดทำประวัตินักเรียนและครอบครัวเกี่ยวกับสุขภาพ โรคประจำตัว และการเจ็บป่วย มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก

1.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ มีการสรุปผลการคัดกรองเป็นรายบุคคล มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก รองลงมาคือ มีการประชุมวางแผนการคัดกรองนักเรียน ออกเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหาและกลุ่มที่มีความสามารถพิเศษทั้งแบบปกติและออนไลน์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และมีการให้คำปรึกษาและติดตามนักเรียนเป็นรายบุคคลทั้งรูปแบบปกติและแบบออนไลน์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน ส่วนข้อที่มีระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด มีค่า $\bar{X} = 4.01$ และ ค่า S.D. = 0.07 คือ มีการสอบถามพฤติกรรมเสี่ยงและพฤติกรรมความรุนแรงจากผู้ปกครอง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการส่งเสริมนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ การจัดกิจกรรมโฮมรูมอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ มีการสอนซ่อมเสริมให้นักเรียนที่เรียนอ่อนในรูปแบบปกติและรูปแบบออนไลน์อย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด และจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนรู้ถึงความสามารถและความสนใจของตนเอง มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ส่วนด้านที่มีระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากไวรัสโคโรนา 2019 มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก

1.4 ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา โดยรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ครูและผู้ปกครอง ให้ความร่วมมือในการป้องกันพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ มีการจัดกิจกรรมในห้องเรียนสำหรับการป้องกันและการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด เช่นเดียวกัน และมีการจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนและผู้ปกครองในรูปแบบออนไลน์ มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน ส่วนด้านที่มีระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ มีการฉีดวัคซีนให้กับบุคลากร และนักเรียน ภายในสถานศึกษาเพื่อจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนได้หลากหลาย มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก

1.5 ด้านการส่งต่อนักเรียนผ่านงานด้านความร่วมมือระหว่างงาน ปกครองและงานแนะแนว มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ การวางแผน จัดทำระบบส่งต่อนักเรียน ตามวิธีการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ครูที่ประจำชั้น ครูที่ปรึกษาจัดกิจกรรมการแนะแนวทางการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพในอนาคตในรูปแบบปกติและออนไลน์ มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด และ ติดตามผลหลังจากนักเรียนสำเร็จการศึกษาในรูปแบบปกติและออนไลน์ มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน ส่วนข้อที่มีระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ มีการจัดทำแบบบันทึกการส่งต่อนักเรียนไปยังครูที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือนักเรียนต่อไป เช่น ครูแนะแนว ครูพยาบาล ฝ่ายปกครอง ครูประจำวิชาในรูปแบบออนไลน์ มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก

2. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ของโรงเรียนบ้านแม่สุวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 สามารถสรุปได้ดังนี้

2.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมีแนวทาง คือ โรงเรียนควรนัดหมาย ประชุมวางแผนแนวทางการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 และกระจายการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยแยกเป็นช่วงชั้นและระดับชั้นสำหรับครูประจำชั้นควรลงพื้นที่เยี่ยมบ้านนักเรียน กรณีที่ไม่ได้อยู่ในพื้นที่เสี่ยง สามารถเข้าพื้นที่ได้และกรณีที่ไม่สามารถเข้าพื้นที่ เพื่อเยี่ยมบ้านนักเรียนได้ โรงเรียนควรใช้รูปแบบออนไลน์ ในการสอบถามข้อมูลนักเรียน ในกรณีที่ชุมชนหรือบ้านของนักเรียนอยู่ในพื้นที่ที่ไม่มีสัญญาณโทรศัพท์หรือไม่สามารถติดต่อได้ โรงเรียนควรใช้รูปแบบเครือข่ายชุมชน โดยขอความอนุเคราะห์ผู้นำชุมชน อาสาสมัครหมู่บ้าน สอบถามข้อมูลนักเรียนแล้วส่งมาให้ครูที่รับผิดชอบ

2.2 ด้านการคัดกรองนักเรียนมีแนวทาง คือ โรงเรียนควรมีการคัดกรองนักเรียนแบบออนไลน์หรือใช้เครือข่ายชุมชนเพื่อทราบข้อมูลของนักเรียนซึ่งแต่ละหมู่บ้านจะมีมาตรการการป้องกันตามที่กระทรวงสาธารณสุขประกาศไว้และในกรณีที่อยู่ของนักเรียนหรือกลับมาจากพื้นที่เสี่ยงโรงเรียนควรประสานผู้นำชุมชน อาสาสมัครให้มีมาตรการคัดกรองโดยการวัดอุณหภูมิ วัดไข้ และกักตัวเพื่อสังเกตอาการก่อนเข้าหมู่บ้าน และโรงเรียนควรมีการเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียนจากเครือข่ายชุมชนโดยมีการแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่มคือกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง ถ้านักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงโรงเรียนควรมีการกักตัวตามมาตรการหากไม่ได้กักตัวก็ต้องมีการทำ swab ด้านการส่งเสริมนักเรียนมีแนวทาง คือ โรงเรียนบ้านแม่สุวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 จัดอยู่ในพื้นที่สีแดงเข้มตามประกาศของกระทรวงสาธารณสุข ดังนั้นทางโรงเรียนจึงไม่มีการจัดการเรียนการสอนแบบ on site โรงเรียนได้แบ่งรูปแบบการเรียนการสอนออกเป็น 2 รูปแบบ คือ รูปแบบ on line และ รูปแบบ on hand สำหรับการเรียนการสอนแบบ on line นักเรียนที่ไม่มีอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ทางโรงเรียนได้อนุญาตให้ใช้ห้องโสตศึกษาได้ แต่ต้องปฏิบัติตามมาตรการการคัดกรองอย่างเคร่งครัดและจัดกลุ่มที่จะเข้าใช้บริการเพื่อรักษาระยะห่างเพื่อป้องกันตนเองและผู้อื่น โรงเรียนยังให้นักเรียนได้ศึกษาด้วยตนเองจากสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูมีการจัดทำแผนรายสัปดาห์และมีการนิเทศติดตามผลการจัดการเรียนการสอนและให้ครูจัดทำสื่อความรู้ แนวทางการปฏิบัติและป้องกันเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

2.3 ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา มีแนวทาง คือ โรงเรียนควรมีการประสานงานกับหน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่เพื่อทำการตรวจ ATK ให้กับนักเรียนที่มีอาการเสี่ยงและควรมีการจัดทำแผนเผชิญเหตุและแผนป้องกันการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 มีการฝึกอบรมให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติและการป้องกันตนเองจากไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งโรงเรียนควรจัดทำจุดคัดกรองและห้องพยาบาล พร้อมทั้งเชิญวิทยากรจากหน่วยงานสาธารณสุขมาจัดอบรมนักเรียนให้เป็นพยาบาลน้อยภายในโรงเรียน

2.4 ด้านการส่งต่อนักเรียนผ่านงานด้านความร่วมมือระหว่างงาน ปกครองและงานแนะแนว มีแนวทาง คือ โรงเรียนควรมีการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเตรียมความพร้อมในการรับมือกรณีพบผู้ป่วย ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ครูพยาบาลควรส่งต่อนักเรียนที่มีอาการเสี่ยงไปให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและโรงเรียน ควรมีการติดตามอาการนักเรียนผู้ที่ติดเชื้อและเข้ารับการรักษาจากโรงพยาบาลอย่างใกล้ชิด โดยสอบถามข้อมูลจากทางโรงพยาบาล นักเรียนและผู้ปกครองและจัดทำประวัตินักเรียนผู้ที่มีการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพื่อเป็นการติดตามนักเรียนผู้ที่ติดเชื้อที่เข้ารับการรักษา

อภิปรายผลการวิจัย

1. การดำเนินการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ของโรงเรียนบ้านแม่สุวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ดังนี้ ด้านที่มีระดับการปฏิบัติสูงสุดคือ ด้านการส่งต่อนักเรียนผ่านงานด้านความร่วมมือระหว่างงานปกครองและงานแนะแนว รองลงมาคือ ด้านการป้องกันและแก้ไข และด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านที่มีการปฏิบัติน้อยสุดคือ ด้านคัดกรองนักเรียนตามลำดับ แสดงให้เห็นว่ามีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากทั้งโดยรวมและรายด้าน อาจเป็นเพราะโรงเรียนบ้านแม่สุวิทยามีโครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจน และบุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัญญา พันธ์นอก (2558) พบว่า สภาพการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการส่งต่อ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑาทิพย์ พงษา (2558) พบว่า สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล รองลงมาคือการส่งเสริมนักเรียนและการส่งต่อนักเรียน การคัดกรองนักเรียน และการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน

2. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ของโรงเรียนบ้านแม่สุวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ที่เหมาะสมดังนี้

2.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีแนวทาง คือโรงเรียนควรนัดหมาย ประชุม วางแผน แนวทางการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนควรกระจายการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยแยกเป็นช่วงชั้นและระดับชั้น ครูประจำชั้นควรลงพื้นที่เยี่ยมบ้านนักเรียน กรณีที่ไม่ได้อยู่ในพื้นที่เสี่ยงสามารถเข้าพื้นที่ได้ กรณีที่ไม่สามารถเข้าพื้นที่เพื่อเยี่ยมบ้านนักเรียนได้โรงเรียนควรใช้รูปแบบออนไลน์ในการสอบถามข้อมูลนักเรียน และกรณีที่ชุมชนหรือบ้านของนักเรียนอยู่ในพื้นที่ที่ไม่มีสัญญาณโทรศัพท์หรือไม่สามารถติดต่อได้โรงเรียนควรใช้รูปแบบเครือข่ายชุมชนโดยขอความอนุเคราะห์ผู้นำชุมชน อาสาสมัครหมู่บ้านสอบถามข้อมูลนักเรียนแล้วส่งมาให้ครูที่รับผิดชอบ ซึ่งสอดคล้องกับ จิรจิตต์ ทองบริษา (2563, น. 2) ได้มีการสำรวจความพร้อมของนักเรียน ในการจัดการเรียนการสอนโดยคณะกรรมการบริหารวิชาการ ประชุมและแต่งตั้งครูผู้สอนจำนวน 138 คน รวมถึงแต่งตั้งครูที่ปรึกษา 78 ห้องเรียน และครูหัวหน้าประจำระดับชั้น เพื่อรองรับการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ในกลุ่มนักเรียนที่มีความพร้อมและนักเรียนในกลุ่มที่ไม่มีความพร้อมในการเรียนออนไลน์ สามารถแบ่งนักเรียนที่ไม่มีความพร้อมในการเรียนออนไลน์ออกเป็นกลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มที่เรียนจาก DLTV 2) กลุ่มที่เรียนจากหนังสือและใบความรู้ 3) กลุ่มที่ต้องเรียนที่โรงเรียนจากการสำรวจ โรงเรียนได้มีการเตรียมความพร้อมให้กับครูในการใช้อุปกรณ์ เครื่องมือและระบบเทคโนโลยี

2.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน มีแนวทาง คือ โรงเรียนควรมีการคัดกรองนักเรียนแบบออนไลน์หรือใช้เครือข่ายชุมชนเพื่อทราบข้อมูลของนักเรียนซึ่งแต่ละหมู่บ้านจะมีมาตรการการป้องกันตามที่กระทรวงสาธารณสุขประกาศไว้ กรณีนักเรียนที่อยู่หรือกลับมาจากพื้นที่เสี่ยงโรงเรียนควรประสานผู้นำชุมชน อาสาสมัครให้มีมาตรการคัดกรองโดยวัดอุณหภูมิ วัดไข้ และการกักตัวเพื่อสังเกตอาการก่อนเข้า

หมู่บ้านซึ่งสอดคล้องกับ จิรจิตต์ ทองปรีชา (2563, น. 4) ที่พบว่าโรงเรียนได้มีการเตรียมความพร้อมให้กับครูในการใช้อุปกรณ์ เครื่องมือและระบบ เทคโนโลยีต่าง ๆ ในการสอนโดยโรงเรียนนวมิยธรรมสาคิตได้มีการจัดอบรมให้กับครูจำนวน 138 คน ที่ได้รับมอบหมายให้สอนออนไลน์ อีกทั้งยังมีการอบรมความรู้เกี่ยวกับโรค COVID-19 และแนวทางในการป้องกันตนเอง การสังเกตอาการป่วย การจัดอุปกรณ์เพื่อเว้นระยะห่างทางสังคม รวมถึงมาตรการที่ใช้ป้องกันการแพร่ระบาดภายในโรงเรียนเพื่อความปลอดภัยสูงสุดในกรณีที่การแพร่ระบาดลดน้อยลง โรงเรียนควรมีการเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียนจากเครือข่ายชุมชนโดยมีการแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่มคือกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง และนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงโรงเรียนควรมีการกักตัวตามมาตรการหากไม่ได้กักตัวก็ต้องมีการทำ swab ซึ่งรูปแบบการคัดกรองจะใช้ทั้งแบบปกติและออนไลน์ซึ่งสอดคล้องกับ วรมน วิตะเสวีระ และคณะ (2558) ได้ให้ความหมายของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนว่าเป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลัก และมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคลากรภายนอก รวมทั้งการส่งเสริมสนับสนุนนักเรียน โดยมีวิธีการดำเนินงานที่มีขั้นตอนชัดเจน มีมาตรฐาน มีหลักฐานสามารถดำเนินการเพื่อประกันคุณภาพได้

2.3 ด้านการส่งเสริมนักเรียน มีแนวทาง คือ โรงเรียนควรจัดทำรูปแบบการเรียนการสอนออกเป็น 2 รูปแบบคือ รูปแบบ on line และรูปแบบ on hand การเรียนการสอนแบบ on line สำหรับนักเรียนที่ไม่มีอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ทางโรงเรียนควรอนุญาตให้มาใช้ห้องโสตศึกษาได้ แต่ต้องปฏิบัติตามมาตรการการคัดกรองอย่างเคร่งครัดและจัดกลุ่มที่จะเข้าใช้บริการเพื่อรักษาระยะห่างเพื่อป้องกันตนเองและผู้อื่น โรงเรียนควรจัดทำสื่อความรู้ แนวทางการปฏิบัติและป้องกันเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และโรงเรียนควรให้นักเรียนศึกษาด้วยตนเองจากสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ ควรส่งเสริมให้ครูมีการจัดทำแผนรายสัปดาห์และมีการนิเทศติดตามผลการจัดการเรียนการสอนซึ่งรูปแบบการส่งเสริมและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนจะใช้ทั้งแบบปกติและออนไลน์ซึ่งสอดคล้องกับ เฉลิมชัย เลี้ยงสกุล (2563, น. 4) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนไว้ว่า ในสถานการณ์โควิด-19 ระบาด เราควรเปลี่ยนให้ทุก ๆ ที่กลายเป็นโรงเรียนเพราะการเรียนรู้ยังต้องดำเนินอยู่แม้นักเรียนไม่สามารถไปโรงเรียนตามปกติในหลายประเทศที่ประกาศมาตรการปิดโรงเรียน รัฐบาลมักจะออกมาตรการด้านการเรียนรู้รองรับ ด้วยการเรียนทางไกลรูปแบบต่าง ๆ โดยพิจารณาจากเงื่อนไขความพร้อมด้านอุปกรณ์ ความพร้อมของพ่อแม่ และความพร้อมตามช่วงวัยของเด็กสำหรับประเทศไทย ความท้าทายในการเปลี่ยนครั้งนี้ไม่ใช่แค่การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าในสถานการณ์โควิด-19 เท่านั้น แต่ควร เป็นการ “เปลี่ยนวิกฤติให้เป็นโอกาส” ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้ดีกว่าเดิม” ดังนั้นมาตรการการเรียนรู้ของไทยจึงไม่ควรปรับแค่กระบวนการเรียนรู้ในห้องเรียน แต่ต้องปรับใหญ่ทั้งระบบการเรียนรู้ที่ต้อง สอดคล้องกันและเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ของเด็ก

2.4 ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา มีแนวทาง คือ โรงเรียนควรมีการประสานงานกับหน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่เพื่อทำการตรวจ ATK ให้กับนักเรียนที่มีอาการเสี่ยงเพื่อลดความเสี่ยง เป็นการป้องกันและแก้ไขการแพร่ระบาดของโรคในระหว่างการจัดการเรียนการสอน ควรมีการจัดทำแผนเผชิญเหตุและแผนป้องกันการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 โรงเรียนควรมีการฝึกอบรมให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติและการป้องกันตนเองจากไวรัสโคโรนา 2019 และโรงเรียนควรจัดทำจุดคัดกรองและห้องพยาบาล พร้อมทั้งเชิญวิทยากรจากหน่วยงานสาธารณสุขมาจัดอบรมนักเรียนให้เป็นพยาบาลน้อยภายในโรงเรียน และโรงเรียนควรมีการจัดการสอนเสริมให้นักเรียนที่ขาดแคลนอุปกรณ์สื่อสารเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมออนไลน์ โดยจัดห้องเรียนเพื่อจัดกิจกรรมให้กับกลุ่มนักเรียนดังกล่าวและแบ่งกลุ่มมาเรียนเพื่อรักษาระยะห่างและปฏิบัติตามมาตรการการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคซึ่งรูปแบบการป้องกันและ

แก้ไขปัญหาคือใช้ทั้งแบบปกติและออนไลน์ซึ่งสอดคล้องกับ จิรกีต ทองปรีชา (2563, น. 4) ที่กล่าวว่าแนวทางในการป้องกันตนเอง การสังเกตอาการป่วย การจัดอุปกรณ์เพื่อเว้นระยะห่างทางสังคม รวมถึงมาตรการที่ใช้ป้องกันการแพร่ระบาดภายในโรงเรียนเพื่อความปลอดภัยสูงสุดในกรณีที่การแพร่ระบาดลดน้อยลง โรงเรียนควรมีการเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียนจากเครือข่ายชุมชนโดยมีการแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่มคือกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง และนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงโรงเรียนควรมีการกักตัวตามมาตรการหากไม่ได้กักตัวก็ต้องมีการทำ swab ซึ่งรูปแบบการคัดกรองจะใช้ทั้งแบบปกติและออนไลน์

2.5 ด้านการส่งต่อนักเรียนผ่านงานด้านความร่วมมือระหว่างงานปกครองและงานแนะแนว มีแนวทาง คือ โรงเรียนควรมีการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเตรียมความพร้อมในการแนะแนวการศึกษาให้กับนักเรียนที่จะจบการศึกษาในระดับต่าง ๆ ครูประจำชั้น/ที่ปรึกษา ครูพยาบาลควรส่งต่อนักเรียนที่มีอาการเสี่ยงไปให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นการติดตามดูแลนักเรียนให้ต่อเนื่อง โดยสอบถามจากครูโรงเรียนปลายทาง ผู้ปกครอง ญาติพี่น้องรวมถึงการจัดทำประวัติเพื่อติดตามส่งเสริมการศึกษาให้นักเรียนรายบุคคลอย่างต่อเนื่องซึ่งรูปแบบการส่งต่อนักเรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดจะใช้ทั้งแบบปกติและออนไลน์

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ของโรงเรียนบ้านแม่สุวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 จะต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนทั้งครู ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานในชุมชน สถานศึกษาต้องวางแผนการดูแลนักเรียนให้ชัดเจน มีข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล มีการส่งเสริมการเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดที่เหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ มีระบบการป้องกันและมีแผนเผชิญเหตุที่รับรู้ตรงกันสามารถปฏิบัติตามแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสานความร่วมมือกับเครือข่ายผู้ปกครองและชุมชนที่ให้การช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างทันท่วงทีในกรณีเป็นผู้ติดเชื้อหรือเป็นกลุ่มเสี่ยง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล สถานศึกษาควรส่งเสริมให้การจัดเก็บข้อมูลทุกด้านอย่างเป็นระบบระเบียบ ง่ายต่อการค้นหาและการส่งต่อข้อมูล โดยกำหนดขอบเขตของเนื้อหาที่ชัดเจนในแต่ละด้าน เช่น รายละเอียดด้านครอบครัวจะต้องมีชื่อบิดา มารดา หรือผู้ปกครองอาชีพ รายได้ ที่อยู่ การเดินทาง สภาพสถานะ เป็นต้น และควรมีการระบุเครื่องมือในการเก็บข้อมูลที่ตรงกันทั้งสถานศึกษา และควรมีการปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

1.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน สถานศึกษาควรส่งเสริมให้มีการจัดทำเกณฑ์การพิจารณาคัดกรองนักเรียนอย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม และให้เป็นที่ยอมรับของครูทุกคน โดยการพิจารณาคัดกรองนักเรียนจะเป็นการร่วมพิจารณาจากหลายฝ่าย เช่น ครูประจำชั้น ครูประจำวิชา ครูแนะแนว ครูฝ่ายปกครอง และควรมีผู้เชี่ยวชาญจากภายนอก เช่น ตำรวจในท้องที่ จิตแพทย์หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขจากสถานพยาบาลเป็นผู้มีส่วนร่วมในคัดกรองนักเรียนด้วย เพื่อให้ผลการคัดกรองนักเรียนเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครอง โดยการคัดกรองนักเรียนนอกจากจะแบ่งเป็นกลุ่มปกติกลุ่มมีปัญหา กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มพิเศษแล้ว ยังควรแบ่งเป็นด้านต่าง ๆ ด้วย เช่น กลุ่มมีปัญหาด้านการเรียน กลุ่มเสี่ยงด้านพฤติกรรม เป็นต้น

1.3 ด้านการส่งเสริมนักเรียน สถานศึกษาควรส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายตามความสนใจและความต้องการของนักเรียนด้วย โดยส่งเสริมนักเรียนในด้านต่าง ๆ ตามกลุ่มที่ได้จากการคัดกรองนักเรียน เช่น กิจกรรมซ่อมเสริมวิชาต่าง ๆ สำหรับนักเรียนกลุ่มมีปัญหาการเรียน กิจกรรมด้านยาเสพติดสำหรับนักเรียนกลุ่มมีความเสี่ยงด้าน พฤติกรรมกิจกรรมนันทนาการสำหรับนักเรียนกลุ่มปกติ หรือ กิจกรรมโปรแกรมคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนกลุ่มพิเศษ กิจกรรมรณรงค์การป้องกันตนเองจากไวรัสโคโรนา 2019 เป็นต้น

1.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา สถานศึกษาควรจัดให้มีการประชุมร่วมกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น ครูที่ปรึกษา ครูประจำวิชา ครูแนะแนว ครูฝ่ายปกครอง ผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิเช่น ตำรวจ สาธารณสุข เป็นต้น โดยแยกการประชุมแต่ละกลุ่มเพื่อการพิจารณาป้องกันปัญหาในกลุ่มนักเรียนปกติและส่งเสริมกลุ่มพิเศษ หาแนวทางแก้ไขปัญหานักเรียนในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มที่มีปัญหา

1.5 ด้านการส่งต่อนักเรียน สถานศึกษาควรส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกลุ่มเครือข่ายร่วมโดยประกอบไปด้วยหน่วยงาน ต่าง ๆ ที่จะเข้ามาช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างจริงจัง และครบทุกด้าน มีการทำแนวทางที่ชัดเจนในการดำเนินการส่งต่อ มีการติดตาม มีการจัดทำแบบบันทึกการส่งต่อนักเรียนไปยังครูที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือนักเรียนต่อไป และรายงานผลการส่งต่อนักเรียนอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.2 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการป้องกันพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน

2.3 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนรูปแบบออนไลน์

แหล่งอ้างอิง

ศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน. (2557). *คู่มือการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน*.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). *แนวทางการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)*. กระทรวงศึกษาธิการ.

อัชฎาภุท โปธิ์นอก. (2558). *สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

จุฑาทิพย์ พงษา. (2558). *สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

จิรกิตี ทองปรีชา. (2563). *การบริหารจัดการการเรียนการสอน ภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ระดับมัธยมศึกษาพื้นที่ โรงเรียนวชิรธรรมสาธิต เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร*. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

วรมน วิตะเสวีระ, สมชัย วงษ์นายะ, และเจริญวิชัย สมพงษ์ธรรม. (2558). *กลยุทธ์การพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41*. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์*, 17(1), 117-129.

https://so06.tci-thaijo.org/index.php/edujournal_nu/article/view/29712

เฉลิมชัย เลียงสกุล. (2563). *การศึกษาในยุค COVID-19*. วิทยาลัยเสนาธิการทหาร.